

M A G

Mindennapok Gárdonyiban

VI. évf. 2. szám

2011. október

www.gardonyi.eger-sulinet.hu/iskolaújság

O K T Ó B E R

1. Gárdonyis Öregdiák Zászló

Bensőséges ünnepség tanúi voltunk gimnáziumunk udvarán hét gárdonyis diákkal (*Farkas Anna 9.E, Deé Anna 10.K, Tóth Enikő 10.E, Kozma Luca és Freytag Csongor* (ő volt a fényképész is) *12.C, Kurucz Anna és Szabó Zoltán (12.K)*).

A 1976-ban matematika-fizika tagozaton végzett öregdiákok a 35. érettségi találkozójuk részeként ünnepélyes keretek között GÁRDONYIS ÖREGDIÁK ZÁSZLÓ-t adományoztak utódainak, azaz a jelenlegi diákoknak, szeretettel és bizalommal irántuk, hogy miként elődeik, a mindenkori utódok is ápolják a közösséget évtizedeken át. Teremtsenek és ápoljanak hagyományokat, őrizzék közös diákéletük értékeit, a kapcsolatokat, egymással, tanáraikkal, az iskolával, s hogy kövessék a zászlóra hímzett üzenetet: „Őrizzék a lángot, legyetek ti is lámpások.” Arra kéri a mai diákokat, hogy a jövő ballagási ünnepségein, évről évre adják tovább e ceremóniával a Gárdonyis Öregdiák Zászlót.

A felelős esemény részese volt az egykori osztályfőnök, *dr. Nagy Andorné* mellett számos egykori tanárkolléga is. Meghatottan kísérték figyelemmel a fáklyaláng átadási ceremóniáját.

1. Nagymarosi találkozó.

Iskolánkból *Karóczkai Júlia* igazgatóhelyettes és *Zsebe Katalin* tanárnő és még 8 diák vett részt e programon. Egy ismertető is készült, amely a 14. oldalon olvasható.

3. Nyílt nap a Heves Megyei Bíróságon

„Interaktív ismeretszerzésben lehetett része annak a száz középiskolásnak, aki részt vett a Heves Megyei Bíróság nyílt napján hétfőn.” - írta a Heol.hu internetes újság.

A száz diák között ott volt kilenc végzős diákunk is. *Dr. Hunyadiné Buzás Ágnes*, a Megyei Bíróság elnöke beszélt az igazságszolgáltatás alapelveiről, a bírói függetlenségről és a bírónak válás folyamatáról. *Dr. Nyíri Beáta* elnökhelyettes az Európai Unió jogrendszeréről és működéséről beszélt a vendégeknek. Bejárták az egi Törvényszék épületét, és az egyik tárgyalóteremben „Egy polgári peres ügy tárgyalását a tanulók kedvéért játszotta el – nem is akármilyen színészi teljesítményt nyújtva – két-két bíró és bírósági titkár, valamint három fogalmazó.” Így történhetett meg a fényképpel is igazolt helyzet, hogy *Dr. Tózsér Lajos* kollégiumvezető bíró mellett *Hermann Johanna (12.C)*, *Deák Máté (13.K)* bírósági titkárként ítélezhetett, míg *Király Gábor Béla (13.K)* bírósági titkár lehetett. S ahogy *Johanna* fogalmazta meg: „Nagy élmény volt!”

16. 72 óra kompromisszum nélkül.

Iskolánk 10. évfolyamának 30 tanulója, - *Varga Pálné* tanárnő, a 10.C osztályfőnöke és *Dr. Rák Sándorné* tanárnő kíséretében - kapcsolódott az Ökumenikus Ifjúsági Iroda rendezvényébe. A feladatuk parktisztítás volt, azaz lombseprés az Érsekkertben. A programról a következő oldalon képrpportot közlünk.

Örömmel látták, hogy tanári munkájuk nyomán valódi értékeket teremtetek egykori diákjaik személyében.

Köszönet illeti az egykori diákokat, *Szőke-Visontai Ágnes*t, aki időt, fáradságot, energiát nem kímélve, hagyományteremtő szándékkal megszervezte az ünnepséget.

A zászló jelenleg a díszterem előtti folyosón található.

Bozóné Tóth Gabriella tanárnő

6. Az aradi vértanúk emléknapja.

A rádiós megemlékezést Kovács Ottóné tanárnő állította össze.

Iskolánk képviseletében dr. Szabóné Kállay Ágota és a 11. C 6 tanulója koszorúzott Lenkey János sírjánál.

Az osztályok faliújságán látható megemlékezések közül a Barkóczi Dávid (12. A) által készített összeállítást közöljük.

21. Fogadalomtétel és megemlékezés

Az ünnep azzal kezdődött, hogy a tanulók az első órán az osztályfőnökkel együtt idézték meg az 56-os forradalom eseményeit, jelentőségét.

Aztán a bazilikában a szentmisét Soós Tamás atya celebrálta, amelynek végén a „Boldogasszony, Anyánk,” kezdetű énekünkkel és a Himnusszal vette kezdetét az ünnepi műsor. A konferanszié Varga Júlia 10.K osztályos tanuló volt.

Nagy Zsófia 10.K osztályos tanuló elszavalta Faludy György Ezerkilencszázötvenhat, te csillag című versét.

Ballagóné Csernyák Éva tanárnő, mint a szónoklatíró pályázat zsűrijének elnöke kihirdette az eredményt, és könyvjutalmakat adott át a helyezetteknek. Az első helyen végző Leszkóczi Nóra 13.E osztályos tanuló elő is adta pályamművét. (Szónoklatát az évkönyvben fogjuk majd megjelentetni. A további helyezettek műveit újságunk 11-12. oldalán olvashatjuk.)

Bisztriczki Zoltán tanár úr vezényletével az énekkar előadta a Salve Regina-t. E művel emlékeztünk a Rajeczki Benjáminra, a ciszterci szerzetesre, zenetudósra és népdalkutatóra, aki iskolánk diákja volt (A Ciszterci Rend Egri Főgimnáziuma 1917), s ebben az évben van születésének 110. évfordulója.

Iskolánk igazgatója, Varga B. János beszédében kiemelte, hogy „...Ezen a jeles napon, az 5.C, a 9.A, a 9.E, a 9.K osztályos tanulók közel 130-an fogadalmat tesznek az iskola egésze előtt, hogy méltóak lesznek arra a rangra, melyre a Gárdonyi név viselése kötelez. ... Az ember test és lélek egysége, az egészséges embert a test és lélek harmonikus viszonya jellemzi. Ezt szimbolizálja a két ajándék, melyet a fogadalomtétel után a kollégáim nevében átadok a fogadalmat tett diákoknak. A jelvény, melyet büszkén viselünk, hiszen együvé tartozásunkat fejezi ki. Kívülről látszik. Dísz. El tudod veszíteni, meg tudsz róla feledkezni. Mégis fontos számunkra. A másik ajándék a könyvek könyve, a Biblia. Nekünk Gárdonyisoknak igazodási pont, világítótorony. Azokon a zavaros vizeken, melyeken külön-külön mindannyiunk hajója bolyong, járja a saját útját az élet tengerén, és nem látjuk a partot, ahová tartanunk kellene, ez a pont, a torony, mindig a jó irányt mutatja. Gárdonyi mondja e könyvről: „...bölcsségnek arany útja... szomjas lelkek forrás-kútja...” A könyv nem azért a tiéd, hogy fogd és olvasd, hanem Szerb Antal nyomán szagolgasd, szorítsd magadhoz és néha olvasd. Nem kötelező olvasmány. A könyv, mely utadon elkísér. Világítótorony. Mindig a tiéd lesz, értékeivel együtt. Nem tudod elveszíteni őket. Meg tudsz feledkezni róluk, de ettől függetlenül működnek benned. Hagyd őket hatni!”

A fogadalomtétel szövegét Sebők Eszter 12.K osztályos tanuló, a DÖK elnök mondta: „Én, fogadom, hogy a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Szakközépiskola rendjét mindenben megtartom, az iskola keresztény, katolikus

értékrendjét elfogadom, és ennek szellemében igyekszem élni. Szüleimet, tanárait, az iskola dolgozóit, diáktársaimat tisztetem, rájuk szegényt nem hozok. Szorgalmasan tanulok, képességeimmel mindenkor a tudás megszerzésére és a jóra törekszem. Istent és a hazámat szolgálom. Az Egyház és a Ciszterci Rend hagyományaihoz mindenkor hű leszek. Isten engem úgy segéljen!”

Az eskü elhangzása után a tanulók igazgató úrtól egy kézfogás kíséretében vehették át az iskolai jelvényt és a Szentírást.

Az ünnepségünk a Szózat elénekklésével ért véget.

Események

23. Városi ünnepség

Iskolánk képviselőjében a városi ünnepségen koszorúzott *Varga B. János* igazgató úr, a 11.C és a 13. K osztályból 6 tanuló és *dr. Szabóné Kállay Ágota* tnárnő, aki az ünnepség után készítette a mellékelt fényképet.

24. Filmvetítés

Az Uránia filmszínházban a 10.A, a 10.C és a 10.E osztály tanulói 3D-ben megtekintették a *Kék bolygó* című filmet.

Események

Események

27. Az 5. és a 9. osztályosok bemutatkozó műsora a díszteremben,

Az 5. C, osztályfőnök Kádár Judit, létszám 34 fő

A 9. E, osztályfőnök Inczéné Lazarevics Katalin, létszám 32 fő

A 9. A, osztályfőnök Tóthné Török Anna, létszám 42 fő

A 9. K, osztályfőnök Papp Valéria, létszám 33 fő

Az újonnan érkezett tanulók idén is színvonalas és változatos műsorokban csillogtatták meg sokoldalú tehetségüket: versmondásban, hangszeres zenei előadásokban, énekekben, jelenetekben és táncokban gyönyörködött a közönség. Ügyesen megszervezett forgószínpaddal tették lehetővé a szervezők, hogy a szereplő tanulók szülei a díszteremben láthassák a produkciókat, a többi szülő és a párhuzamos osztályok tanulói a tantermekben kivetítőn kísérték figyelemmel a színpadi jeleneteket. A nézőtér első soraiban a tanárok foglaltak helyet, természetesen az osztályfőnökök, az igazgató úr és az igazgatóhelyettes asszony is innét figyelve ismerhette meg az 5.-es és 9.-es tehetségeket. Azt kívánjuk, hogy a tanulásban is legalább olyan ügyesek, lelkesek és szorgalmasak legyenek a diákok, mint azt a bemutatón bizonyították. (d.e.)

Események

... és ismerkedési bálja a diákönkormányzat szervezésében a tornateremben.

28. Gárdonyi-émléknep

Gárdonyi Géza halálának emléknepján a 2. órában egy különleges, több helyszínen zajló programsorozatot tartottunk. Most megpróbálunk keresztmetszetet adni az emléknep eseményeiről.

A kilencedikes osztályok megkoszorúzták a Gárdonyi sírját a várban, a Bebek-bástyán. *Nagy Milán (9.K)* az Egri csillagok c. regény egy részletét olvasta fel, *Simon Bálint (9.E)* pedig a nagy író és Eger kapcsolatáról beszélt. A koszorút a 9. C-s diákok helyezték el a síron.

A 11. és a 10. c-ek a Gárdonyi-házat látogatták meg.

Dr. Szabóné Kállay Ágota tanárnő vezette végig a diákokat az "egri remete" lakóházának szobáin, s a tanulók *Zayné Vasas Annának*, az egri vár tárlatvezetőjének segítségével ismerték meg azokat az emlékektárgyakat, amelyek fontos szerepet játszottak az életmű megszületésében (pl. a dolgozószoba égre nyíló ablaka, a pipatőrium vagy a hegedű). De Gárdonyi 1897-és 1922 közötti mindennapi életébe is bepillanthattak a tanulók a hálószobát vagy a különleges sétabotot megtekintve.

A 11.A osztály megemlékezést tartott az Érsekkertben található Gárdonyi-szobornál. *Boros Bence* tanuló Gárdonyi méltató szöveget, *Harmat Adrienn* tanárnő pedig az Egri csillagokból részletet olvasott fel.

Az iskolaudvaron lévő Gárdonyi-szobornál a 10. A, a 10. K és a 11.K tanulói emlékeztek. Meghallgatták *Sipos Dávid (10.A)* előadását, melyben az író életútját méltatta, *Ballagó Júlia (11.K)* a Láthatatlan ember című regényből olvasott fel egy részletet, *Nagy Krisztián (10. K)* pedig Az egri csillagokból olvasott részlettel idézte fel iskolánk névadójának munkásságát. Az előadások után a jelenlévők megkoszorúzták az író mellszobrát.

11. K osztály tanulói a Bródy Sándor Megyei Könyvtárban további ismereteket szerezhettek az író munkásságáról.

Egy rendhagyó irodalomórán vettek részt a diákok, és interaktív vetélkedő feladatait kellett megoldaniuk.

Az alгимnázium diákjai a Szent Bernát-templomban prózamondó versenyen vettek részt, amelyen az alábbi tanulók érték el a legjobb helyezéseket: az **5-6. évfolyamon I. lett Szeivolt Melinda (6.C), II. Varga Dorina (5.C).** A **7-8. évfolyamosok közül I. díjat kapott Kerekes Kristóf (8.C), a II.-at Szarvas Eszter (7.C)** nyerte el. A közönségzavazatok alapján **különdíjat kapott Kerekes Kristóf.** A zsűri tagjai **Barnáné Fekete Mónika, Szegediné Magyar Mária és Kovács Ottóné,** a zsűri elnöke pedig **Hugyecz János** atya, templomunk igazgatója volt.

Dr. Vértés László főorvos úr, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság tagja a régi fizikai előadóban tartott előadást Gárdonyi lírájáról a 10. és 11. évfolyam tanulóinak. Gárdonyi verseit 10.E-s diákok tolmácsolták, és a főorvos úr minden vers után felhívta a hallgatók figyelmét néhány fontos gondolatra, pl. „Az öreg honvéd”-ben a kiszolgált katonák iránti tiszteletré; az „Április végén” c. versben a költőnek a természetszeretete nyilvánul meg. Gárdonyi vallásos szemléletét bizonyítja a „Fel nagy örömré”, amely ismert és kedvelt karácsonyi énekünk lett, másik költeményében a Bibliát a „könyvek könyvé”-nek nevezi, s Szűzanyát köszönti az „Esti harangszó” című versével. Felidézi az anyagi üdvözlet eseményeit, és nagy tisztelettel és szeretettel ír a Megváltó anyjáról ebben a műben. Azt is megtudtuk, hogy milyennek kell lennie a jó pedagógusnak a „Kezdő tanító” című versből. Talán meglepte a hallgatókat, amit a versről és a prózáról írt Gárdonyi a Tolsztojnak című alkotásában: „A próza mállik, szertehull ha régi.

A vers örök, mint minden ami égi!” Hisz ezt egy olyan író mondta, aki a regényeivel, a prózájával írta be magát a magyar irodalom történetébe.

Az előadást megtisztelte jelenlétével és köszöntő szavaival Cs. Varga István főiskolai tanár is, az Irodalomtörténeti Társaság Egri Tagozatának elnöke.

A legnagyobbaknak *Keller Péter* mérnök, Gárdonyi Géza dédunokája tartott megemlékezést a díszteremben. Előadásából azt a részt emeljük ki, amely Gárdonyi szerepét vizsgálja Eger életében. Ehhez Tordai Ányos gondolait idézte az előadó: Mit jelent Eger Gárdonyi életében? A megtérést és a megérett. Mert ez történt Egerben. Az Úr önzetlen, melegszívű embereket küldött hozzá jóbarátokul. És lassan-lassan erőssé fonódott a szál, mely egri azilumát az égboltozattal, az Istennel, a másvilággal ezután már elszakíthatatlanul, összekötötte. Sokat emlegetett felülvilágító ablakát is azért gondolta ki íróasztal a fölé, hogy írószobáját teljesen elzárja kerttől-udvartól, ahol bizony édesanyjának apró jószágai nemigen respektálták a csend-parancsot.

Pestre azonban időnkint föl-fölnézett. Nemcsak akkor, ha munkái, színdarabjai ügyében kellett járnia, fölment olykor azért is, hogy meg ne szakadjanak a régi összekötetések, hogy lépést tartson a haladó idővel.

Pintér Jenő szerint pedig „harmincnégy éves. Budapestről Egerbe költözködik. A város szélén csöndesen éldegél. Ha vendége akad, szívesen fogadja, ő maga alig érintkezik valakivel. Budapesti ismerősei elnevezik egri remetének, láthatatlan embernek, magyar Tolsztojnak. ...” (Forrás: Pintér Jenő: Magyar irodalomtörténet, 1930.)

**A ciszterci élet a
közéletben
századokban 2.**

Ebben a cikkben a folytatva a ciszterci élet sajátos vonásainak bemutatását a gazdálkodás változásainak rövid összefoglalására teszünk kísérletet.

1188-ban elismerően írták a walesi ciszterciekről az alábbiakat: „adj ezeknek a szerzeteseknek egy pusztát lápot vagy egy vad rengeteget; ha néhány év múlva visszatérsz, nemcsak gyönyörű templomokat, hanem lakóépületeket is találsz a templomok között.”

A 12. századi ciszterciek sikereiket a lelkiségből fakadó szerveztségüknek, a laikustestvérek munkájának és a földterületek megszerzésének köszönhetik az egyházi és királyi adómentesség mellett. A Charta Caritatis minden apátságot önellátó gazdasági szervezetnek tervezett, s az életmód és a fegyelem egyöntetűségének megtartására törekedett, de a valóság általánosan „felülírta” az elveket.

Az ellenszolgáltatás nélkül kapott földadományok rendszerint gyenge minőségűek voltak, ellenszolgáltatás-ként általában az apátsági templomban való temetést és évfordulói gyászmisét kértek. A magánmisék száma emiatt is gyarapodott. Általában megfigyelhető, hogy a feudális anarchia éveiben nőtt, az állami központosítás idején visszaesett az adományozók száma. A 13. század közepétől az adományozók statusa csökkent, azaz kisbirokosok, sőt szabad parasztok is adományoztak. Az utóbbi esetben viszont az adományozó felvételt nyert a közösségbe laikustestvérként, vagy élete végéig járadékot kapott.

1147-ig, a Savigny Kongregáció bekebelezéséig a monastorok elvben nem szedtek, és nem fizettek tizedet, de vannak adatok arra, hogy pénzbeli jövedelemre (tizedre, vásártartási jogra, üzleti vállalkozásokra) viszont szert tettek.

A grangia a korai ciszterci mezőgazdaság jellemző vonása. Eredetileg nem eshetett távolabb az apátságtól egy napi járásnál, hogy a laikustestvérek a vasárnapi misén részt vegyenek. A 280-350 kh-nyi birtok irányítója a

grangia-mester (grangiarius) volt, aki az apátság gondnokától kapta az utasításokat. Egy monastornak természetesen több, akár 10-13 grangiája is lehetett, ahová már kápolnákat is építettek, és már a környező parasztok munkáját is igénybe vették. S így könnyen átalakulhattak falvakká.

A virágzással és a gazdálkodás eredményességével együtt megjelent, főleg az uralkodók által gerjesztett ellenséges hangulat, amely szerint a ciszterciek kapzsiak. Az uralkodók azért voltak ellenségesek a Renddel szemben, mert a Rendhez került földek és emberek kiestek a királyi joghatóság alól. A generális káptalan előbb tilalmazta a „törvénytelen” jövedelemforrásokat és a birtokok növelését. Ugyanakkor a mezőgazdasági termelés mindig is bizonytalan jövedelmi viszonyokkal járt együtt, így van adatunk arról a 13. században, hogy a monastorok gazdasági csődbe jutottak, vagy adósságba keveredtek. Elkerülhetetlenné vált bizonyos szemléletváltás, hiszen az általános gazdasági fejlődés is a pénzviszonyok elterjedését és a pénzgazdálkodás megerősödését hozta. Ezért a generális káptalan több rendelkezése, majd IV. Ince pápa 1246-ban megengedte a tizedszedést és a birtokok bérbeadását. Ennek a folyamatnak része az is, hogy a gypjű-, borkereskedelem, a halászat – és ahol az adottságok megengedték pl. a bányászat – mellett a malomipar is egyre növekvő arányt és tételel jelentett.

Európában a XIV. század közepétől általános gazdasági válság bontakozott ki, amelyet csak erősített a Rendben ekkora elterjedő komendáció is. A megrendült anyagi helyzetet a XII. Benedek pápa által 1335-ben kiadott Fulgens sicut stella kezdetű bulla próbálta orvosolni azzal, hogy a földeladásokat, a bérbeadást, a kölcsönfelvételt szabályozta, az adminisztrációt megerősítette. A 15-16. századtól már egy-egy monastor létezése nagyban függött az általános és nem kedvező politikai és gazdasági környezetben az apát és a közössége gazdálkodási képességén, és a monastor gazdasági adottságain. Így voltak olyan monastorok, amelyek bér-munkásokat tudtak alkalmazni, mások életjáradékot fogadtak el a szerzetesek rokonaitól, vagy a földbirtokból kellett eladniuk. A 18. századra a francia monastorok többsége eladósodott, de voltak olyanok is, amelyeknek a gazdasági

helyzete a század második felére stabilizálódott.

A szekularizáció időszaka után a monastorok egy része tanítással vagy lekipásztori munkával foglalkozott, míg a trappista közösségek hangsúlyozták a mezőgazdasági munkát. Mára azonban mindkét obszervancia rászorul a gazdag világ adományaira és ipari termékek előállítására.

A világi segítőtársak intézménye nem egyedüli ciszterci sajátosság, de arányaiban és sikerességében a Ciszterci Rendre volt a legjellemzőbb. Az adatokból az látszik, hogy az 1120-as évtizedben jelentek meg az első konvencusok Cîteaux birtokain. Helyzetüket jellemezte, hogy a közösség tagjai voltak, de nem vettek részt az apátválasztásban és a fontosabb hivatalok viselésében. Tehát nekik is volt egy év novíciátus, ahol alapimádságokat tanultak. Volt örökfogadalmuk, de öltözetük sötétebb szürke vagy barna színű volt, s büntetésként civilben is dolgozhattak. A kétkezi munkát végzők száma a 13. században két- és háromszorosa volt a monachusoknak. Bárkiből válhatott konverzus, de a 12. század végére bevett gyakorlattá vált, hogy a nemes származásúak monachusokká, a jobbgyi származásúak laikussá lettek. A 13. század elejétől pedig érezhető a laikus testvérek számának csökkenése, míg Közép-Európában a laikusok száma mindig is alacsonyabb volt a nyugati szintnél. A kedvezőtlen jelenség magával hozta a fegyelem csökkenését, majd a 14. századi pestis minimálisra csökkentette a konverzusok számát.

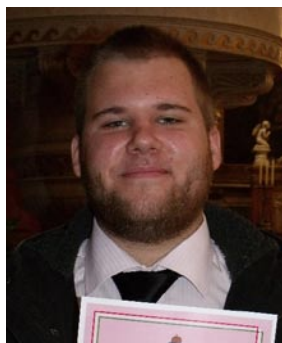
A trappista újjászületéssel megélénkült a laikusok száma is. Ezt segítette, hogy a két formát közelítették egymáshoz. S mára a helyi közösségeknek jogukban áll döntenie arról, hogy milyen formában és feladatokkal létezhetnek laikus testvérek a monastorban.

A cikk írásához felhasználtam Lécai Lajos: Ciszterciek, Szent István Társulat, Bp. 1991. című munkáját.

KO

EMLEKBESZÉDEK 1956-RÓL

Az 1956-os forradalom megünneplésére kiírt szónoklatírói versenyen helyezett munkáit közlük. Az I. helyet megszerző munka az évkönyvben fog megjelenni. A II. helyen végzett munka Kucsera Ákos 13. K osztályos tanulóé.

Tisztelt
Ünneplő
Közönség!
Tisztelt Fiatalok!

Igen,
fiatalok.
Elsősorban hozzátok szólok most, egy

különleges forradalom és szabadságharc emlékünnepe kapcsán. Nem véletlenül, hisz időben és a résztvevők életkorát tekintve is ez az esemény áll legközelebb hozzánk, a mi generációnkhoz.

Nemzetünknek három nagy, úgynevezett piros betűs ünnepe van. A Szent István-i államalapítás, az 1848-as forradalom és az '56-os szabadságharc. Az utóbbi kettő vesztes ügryhöz kapcsolódik. Két, később elbukott forradalmat ünneplünk ilyenkor. Ám e két ünnep között van még egy közös szál: hogy fiatalok indították el. 1848-ban a márciusi ifjak elszánt, bátor lendülete kellett ahhoz, hogy a reformkor vívmányait megtarthassák és továbbbápták. A Petőfik, Vasvári Pálok, Jókai Mórok és a többi lelkes, tiszta lángú fiatal szabadságvágyára volt szükség, hogy egy nagyszerű, vértelen napban minden a helyére kerüljön. Minden, ami hiányzott a Habsburg-önként elleni függetlenség kivívásához.

Nem volt ez másképp 1956-ban sem. Hazánk akkor szovjet befolyás alatt állt. A helyi vezetők pedig a szovjet érdekek kiszolgálóivá süllyedtek. 1956-ra az elnyomás és a hazugság légköre már olyan tarthatatlanná vált, hogy csak egy szikra kellett a forradalom kitöréséhez. A szikrát '48-ban a bécsi forradalom, '56-ban a leverett lengyel munkásfelkelés iránti szolidaritás adta.

Miért lehet 1956-ot a fiatalok for-

radalmának nevezni? Egyrészt, mert az egyetemisták és a fogalommá nemesedett kamasz „pesti srácok” elszánt, zsarnokságot nem tűrő tiszta indulata kellett az októberi események elindulásához és szabadságharcáá érlelődéséhez. Ha ők nincsenek, forradalom sincs. Gondoljunk csak bele: ha tudatosan mérlegre teszik az akkori nemzetközi erőviszonyokat, ha bölcsek és óvatosak maradnak a változást akarók, akkor igen hamar megviláglik előttük a Dávid-Góliát harc értelmetlensége. Mert bár a bibliai történet szerint Dávid parittyakövel le tudta győzni Góliátot, nagyon is sejteni lehetett, hogy az orosz tankok fenyegető árnyékában, és az akkori nemzetközi világ mérlegelő józan közönyével szemben Molotov-koktéllal nem lehet egyenlő és sikeres a küzdelem. És ha már keressük a párhuzamot és ellentéteket 1848-cal, jusson eszünkbe, hogy a „népek tavaszán” egész Európa forradalmi lázban égett. Egyfajta dominó-hatásként dőlt össze a régi rend mindenhol. 1956-ban viszont csak Lengyelországban zajlott le egy kérlelhetetlenül azonmód meg is torolt felkelés.

És mégis. A forradalom kitört Magyarországon és csakis itt, nálunk. Ehhez valóban kellett egy naiv, a következményeket nem mérlegelő vakmerőség. És ez a fiatalság ismérve. Mint ahogy a szabadságharc november 4-étől nyilvánvaló elbukása után is elsősorban a fiatalok élesztették tovább a lángot. A végletekig. Vállalva börtönt, bitót, meghurcoltatást, mindenféle, az egész életükre kiható hátrányokat. A fiatalok, egyetemisták, akik előtt ott állt a – hanem is kecsegtető, de mindenképp egyenes vonalú – jövő, egy nagyobb, távolabbi jövő reményében fékeztek meg személyes érdekeiket. Orvostanhallgatók, bölcseészek, munkás életre termett pesti kamaszok álltak az első sorokban. Pont azok, akiknek a legtöbb féltékenialójuk lehetett volna. És ők mindezt az egzisztenciát sutba dobták egy nagyobb igazság érdekében. A szabadság érdekében. Ez az, amit a leginkább tisztelnünk kell bennük.

A bátorságot és önfeláldozást. Az áldozatot, mely a forradalom leverése és az új, ún. „puhább diktatúra” berendezkedése után látszólag értelmetlenné vált. De tudjuk, az 1956-os eszme búvópatakjának újra láthatóvá válásához csaknem 40 esztendő kellett. 1989 fia-

taljai élesztették újjá. Ekkortól volt már nem ildomos „ellenforradalom”-ról beszélni. Mert ez a forradalom valóban nem valami ellen született, hanem valamiért: a szabadságért, az igazságért, a szolidaritásért.

És ez a fiatalok érdeme. Ha megnézzük a korabeli filmhíradókat, csupa fiatal, szép, lelkes és egyértelműen változást sürgető arcot látunk. A pesti egyetemisták tömegét, sok, és mégis eggyé olvadó üde tekintetet: a Tavasz arcát az Októberben. Az újjászületni vágyást.

Az egyetemisták, mint tudjuk, már október 22-én gyűléseket szerveztek a hazai szélrózsa minden irányában: Pécestől Budapestig, Soprontól Miskolcig az egész ország értelmiségi fiatalsága lázban égett. Majd egyöntetűen csatlakozott a még október 16-án megalakult MEFESZ-hez. Aztán a Műszaki Egyetem gyűlésén – megint itt egy beszédes párhuzam 1848-cal – 16 pontban fogalmazták meg követeléseiket. A forradalom programját tehát ugyanúgy ők adták, mint anno a márciusi követelések alapját a 12 pont ifjú megfogalmazói.

Aztán elérkezett '56 március idusa: október 23. Egy nap leforgása alatt a fiatalok lelkesedése ledöntött korábban ledönthetetlennek hitt gátakat. A zsilip a fiatalok ereje és összetartása révén kinyílt. Már nem volt visszaút. Az idősebb kétkedőknek is le kellett ezután tenni a „voksukat” valamilyen irányban. Mint például Nagy Imre miniszterelnöknek, akiből véleményem szerint soha nem válhatott volna nagy végzetű mártír hős a fiatalok példaértékű kitartása nélkül. Hezitálást, mellébeszélést már nem tűrt meg az ifjúság. Mindig az ő jó értelemben vett „radikalizmusuk” és kérlelhetetlenségük lendítette előre az eseményeket. Külön fogalommá vált „a pesti srácok” kifejezés. Ez olyan korú tizenévesek gyűjtőköhője volt, amilyenek most mi is lehetünk. Ők voltak azok, akik nem törődtek zsenge életkorukkal, mentek előre, és az első sorokban harcoltak. „Csibészek” voltak, „zsiványok”, de tiszteletre méltóan azok. Az új Pál utcai fiúk, az új Gavroche-ok... Ha nincs az ő ijesztően szép fanatizmusuk, győzelem sincsen. Hiszen október 28-ától, alig 5 nappal annak kitörésétől, már győztes forradalomról beszélhetünk.

Tudjuk azonban, hogy hazai áru-

lások és nemzetközi politikai erőviszonyok, főként a szuezi válság miatt hazánk martalékává vált a betörő szovjet csapatoknak. A többi tragikus esemény már ismeretes. Azt azonban nem szabad elfeledni, hogy november 4-e után sem adták fel a küzdelmet a legelszántabbak. Főként ismét a fiatalok. A munkástanácsok ifjú vezetői és például a november 29-én! 22 egyetem és főiskola részvételével megalakult Összegetemi Forradalmi Bizottság.

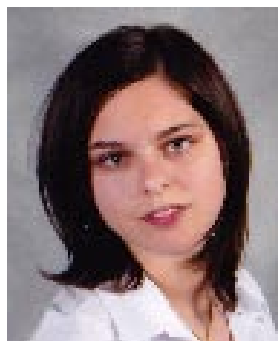
Tudjuk a következményeket: megtorlások, börtön, kivégzések. Szerencsére ma már ismert, példaértékű történet Mansfeld Péteré. Ő volt az a fiatal, akinek direkte! megvárták nagykörűségét, csak hogy bitófára küldhessék. Vagy ott van Tóth Ilona fiatal orvos-tanhallgató lány esete, akit koncepciós perben ítélték halálra általa el sem követett gyilkosságok miatt...

Most, a 21. században, mikor végre hazánk demokratikus, független ország, diktatúrától nem veszélyeztetett állapotban létezik, milyen palackba zárt üzenet-jellege van az '56-os eseményeknek?

Úgy vélem, nekünk, mai fiataloknak a hétköznapi küzdelmeiben kell tudnunk hasznosítani '56 üzenetét: nap mint nap mi is „harcolunk”. Egy-egy jó osztályzatért, a mindennapok igazságaért, a családi békéért, az igazságtalan anyagi ferdeségek ellenére is létezni akarásért. A minőségért a mennyiség ellenében. Ha ebben kivesszük részünk, hasonlatossá válhatunk a példaértékű nagyokhoz.

Nekünk is küzdenünk kell, és kitartanunk kell. A múltunkért és a jövőnkért a jelenben. Akár 1956 fiataljainak...

Kovács Bernadett 9. K osztályos tanuló szónoklata a III. helyen végzett.

55 esztendő! Az emberiség történelmének milliókkal leírható életkorából egy pillanatsnál is rövidebb idő.

A magyar nép honfoglalástól számított történelmének körülbelül fél százaléka, viszont egy ember életének nagyobbik

hányada.

Tizenhárom nap. A forradalom tizenhárom napja az 1956. október 23-i tüntetések kezdetétől a szovjet Forgószél hadműveletig. Ha a történelem léptékével mérnénk, még a magyar történelemhez mérten is kevesebb, mint egy tizezred részben számolhatnánk.

A legújabb kori magyar történelem dicsőséges tizenhárom napja mégsem valamiféle múltó villanás, gyorsan feledhető történelmi pillanat. Az 1956-os forradalom nélkül nem írható le Közép-Európa, és talán még a világ XX. századi történelme sem. A forradalom és az azt követő szabadságharc rést ütött az akkori megdönthetetlennek tűnő szovjet rendszer alapzatába. A magyar nép forradalmát felszámoló, szabadságharcát leverő Szovjetunió tekintélyén látványos és letagadhatatlan csorba esett. Az 1956-os forradalom a leverése ellenére is tovább élt vívmányaiban, olyan diktatúra, mint a forradalom előtti, a továbbiakban már elképzelhetetlenné vált. A többi szocialista országokéhoz képest oldottabb belső légkör alakult ki. Enyhítették például a vallásgyakorlás korábbi merev tiltását; korlátozva bár, de lehetőség nyílt Nyugatra utazni.

Csak 33 év múltán vált világossá, hogy a szovjet mintájú társadalmat még ezekkel a kompromisszumokkal sem lehet fenntartani.

S hogy mik voltak a forradalom előzményei? Az 1955-ben létrejött Varsói Szerződés lehetőséget adott arra, hogy szovjet csapatok állomásozzanak Magyarországon, és ezzel növeljék a szovjet politikai irányvonal erősödését. Ennek hatására egyre távolibbnak és elérhetetlennek tűnt egy szuverén állam létrejötte. Az új társadalmi rend felépítésének jegyében az ország vezetői következetesen irtották a magyar nép évezredes gyökereit.

Ma már megérteni is nehéz, hogyan élték meg szüleink, nagyszüleink azt a folyamatot, amikor a szovjet hatalom jelképei váltották fel ezeréves jelképeinket. Ezért volt például az 1956 őszen megfogalmazott követelések egyik sarokpontja, a Sztálin szobor eltávolítása. A hatalom gyakorlásának sztálini módszerei közül a legszörnyűbb volt az állami szintre emelkedett terrorizmus. Azokat, akik a rendszerrel nyíltan szembefordultak kegyetlenül megbüntették. A legtöbb politikai fogoly előtt a

forradalom nyitotta ki a börtön kapuját. A reformok elmaradása felszította az elégedetlenséget, mely 1956. október 23-án forradalomba torkollott.

Október 22-én a Budapesti Műszaki Egyetem diákjai megszövegezték a híres 16 pontot, és másnapra a lengyelországi események kapcsán rokon-szenvtüntetést szerveztek.

Október 23-án 12 óra 53 perckor a Belügyminisztérium minden nyilvános utcai tüntetést betilt, majd az intézkedést később visszavonja.

A tömeg egyre nagyobb lesz. A zászlóból kivágják a sarló-kalapácsos címet, a Sztálin szobrot ledöntik. Éjfélre a városban fegyveres harc folyik, kitört a forradalom, ami a következő napokban az egész országra kiterjed. A katonák egy része a forradalmárok oldalára áll. Az ország vezetői a Szovjetunió segítségét kérik a forradalom leveréséhez, amit a Forgószél hadművelettel meg is tesznek. A magyar forradalom magára maradt. Az USA a szuezi válsággal volt inkább elfoglalva. A forradalom leverése után a megtorlás napjai, évei következtek. Sok embert kivégeztek, vagy börtönbüntetésre ítélték. Sokaknak csak az emigráció maradt és sokan úgy haltak meg, hogy soha többé nem láthatták szülőföldjüket.

Október 23-a nemzeti ünnep. Egy ország ünnepe. 1956. október 23-a távoli és közeli is egyben. Érintve vagyunk. A nap cselekvő részesei közül sokan vannak még közöttünk, szülők, nagyszülők, barátok és ismerősök. A forradalom és szabadságharc emlékét számos emléktábla és emlékmű őrzi. Az utókor azoknak szolgáltatott igazságot, akik fegyvert ragadtak a saját népet elnyomó Rákosi – Gerő – rendszerrel szemben, majd forradalmukat védelmezték a szovjet, de a magyar csapatokkal szemben is.

Határaink ma már nyitottak, az Európai Unió tagállama vagyunk. 1989. június 27-én Ausztria és Magyarország külügyminiszterei megbontották a „vasfüggönyt”, azt a „vasfüggönyt”, amin az első rést az 1956 évi forradalom és szabadságharc ütötte.

G r a t u l á l u n k

2011. október 8-án megtartotta esküvőjét **Cseh Ildikó** kollégiumi nevelőnk és **Sári László** a hevesi római katolikus templomban. Isten áldását kérjük házasságukra.

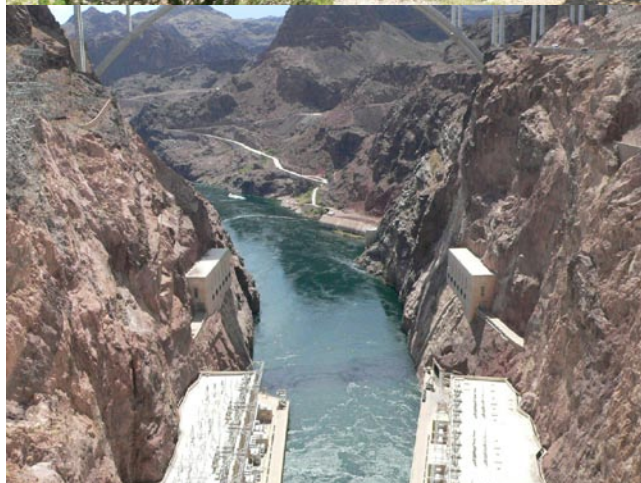
„Valami Amerika!” 2.

Nagy Olivér 12. C osztályos tanulónak régi álma vált valóra a nyáron, amikor Amerikába utazhatott. Úti beszámolójának második része következik.

Grand Canyon, Arizona és Hoover-gát

Nevada sivatagját hátunk mögött hagyva megérkeztünk Arizonába és a Grand Canyon felé vettük az irányt. Útközben meglátogattuk a híres Hoover-gátat is, mivel pont útba esett. A gátról azt kell tudni, hogy a világ legnagyobb gátja volt az 1900-as évek elején, amikor megépítették. A gát a Colorado folyón helyezkedik el, és nagy szerepe van Amerika vízellátásában, nevezetesen Arizona, Kalifornia és Nevada államokban. A gát nagyon szép. A hidról lelátás nyílik az egész Colorado folyóra és a vízerőműre. Kb. félóra nézelődés után tovább indultunk, mert még hosszú út állt előttünk. Közel 5,5 órás utazás után megérkeztünk a Grand Canyonba. A park bejáratánál egy filmet vetítettek le a Canyon történetéről. A filmben egy vadvízi evezésen képzelhettük magunkat, ahol a néző, a vadul hömpölygő Colorado folyó utasaként érezhette magát. A filmből rengeteg minden kiderült: milyen állatfajták élnek a parkban, milyen balesetek történtek egykoron, és hogyan is alakult ki a Grand Canyon. Kiderült, hogy nem is olyan rég a madarak a Canyonban cinkmérgezést kaptak, ugyanis egyes emberek, ki tudja milyen okból, de valószínűleg a szerencse miatt, ezüst centeket dobtak a szakadékbba. Ezeket a madarak tápláléknak hitték, így elfogyasztották. Emiatt igen sok madár elpusztult, vagy jobb esetben csak mérgezést kapott.

Tovább haladtunk a bejáratától kocsival, és megálltunk a parkolóban. Útnak indultunk! Először a peremszélére mentünk, és amikor odaértünk hihetetlen látvány fogadott minket. Egyszer csak eltűnt előlünk a talaj, és egy hatalmas szakadékbba láthattunk. Az egész olyan volt, mint egy festmény. Minden kilátóterasznál lélegzetállító látvány fogadott minket. Mentünk folyamatosan a perem szélén, de rá kellett jönnünk, elég csalókák a távolságok. Azt hinnénk, pillanatok alatt leérménk a Colorado folyóhoz, de nem. Így nem indultunk el az útnak, mert mennünk kellett tovább Californiába. Azonban tovább gyönyörködtünk a festményszerű tájban. Kb. 1 óra nézelődés után, mely idő alatt több állatot is láthattunk-szarvasokat, mókusokat, keselyűket-elindultunk a kocsihoz. Mikor már kifelé haladtunk a Grand Canyonból, a nap eltűnt a horizonton, így teljesen megváltozott a Canyon képe, és néma szürkületbe borult a táj. Elhagytuk hát a Grand Canyont, és elindultunk Californiába, ahol már várt minket Hollywood.

Emlékek a Nagymarosi Ifjúsági Találkozóról

Október 1-jén rendezték meg az őszi Nagymarosi Ifjúsági Találkozót, melynek mottója volt: „Legyenek mindnyájan egy” (Jn 17, 21) – A családról a Család Évében.

A program imával kezdődött a Pilisszentiváni Ifjúsági Énekkar vezetésével. *Beer Miklós* váci püspök köszöntötte az összegyűlt fiatalokat, majd az új nagymarosi plébánost, *Gáspár Istvánt*, aki egyben az Országos Lelkipásztori Intézet új igazgatója, valamint legfiatalabb püspökünket, *Palánki Ferenc* egri segédpüspököt, aki pár mondatból szólt az odalátogatókhoz.

A főelőadást 10 órától *Orosz István* és *Rita*, görög katolikus pap és felesége tartották, akik őszintén beszéltek arról, hogy sok nehézséggel, kihívással találkozunk a családi életben, de harcolnak ezért, hogy hűségesek tudjanak maradni az Istenhez. Hangsúlyozták: a Szentírás az, ami úgy beszél, hogy a kettő tud egy lenni, sőt a három is tud egy lenni! Sőt egy nagycsaládban meg tapasztalható, hogy még a több is tud egy lenni, és az Eucharishtiában megélhetjük nagyon sokan, hogy tudunk egy lenni. Kiemelték, hogy ha a gyermekek értékrendje a sarokpontokat illetően megegyezik a szülőkével, akkor már nem lehet nagy baj. Mindenki kapott a kezébe egy Szentháromság ikon szentképet, melynek alapján magyarázták az előadók a Szentháromság titkát, hiszen a Szentháromság legteljesebb képe az életünkben a család, és amikor a Szentháromságról beszélünk, akkor a családról beszélünk. Ezért nagyon hiányzik, pedig mennyire fontos, hogy a fiúk, férfiak merjenek elköteleződni a családban, ne féljenek a felelősségvállalástól. 11 órától a fiatalok - szokás szerint - különböző fakultációkon vehetnek részt: a főelőadókkal a Művelődési Házban lehetett tovább beszélgetni. A keresők számára *Kerényi Lajos* tartott előadást a nagytemplomban; a biblikus fakultációt *Thorday Attila* az altemplomban vezette. Teremtésvédelem avagy a 'sóvárgó' világ – Mit tehetek én? címmel *Nobilis Márió* várta a plébániakertbe az e témában érdeklődő fiatalokat. A fiatalok kérdéseire *Brück-*

ner Ákos és *Várnai Péter* válaszolt a kálvárián. Lehetőség volt férfi és nő szerzetesekkel való találkozásra. A kiscsoportos beszélgetések a Duna-parton zajlottak, míg a kálvária alsó kápolnájában csendes szentségimádásra volt lehetőség.

A találkozó helyszínén egész nap több ifjúsági szervezetet, lelkiségi mozgalmat illetve programot bemutató információs pont várta az érdeklődőket, mint például a Regina Pacis Közösség, Genfest (Fokoláre Mozgalom), 72 óra kompromisszum nélkül, Fiatalok Krisztusért, stb. Az ebédszünetben lehetőség nyílt személyes találkozásra, beszélgetésre. A program délután 14 órakor szentségimádással folytatódott a Schönstatt Ifjúság vezetésével. 16 órakor kezdődött a záró szentmise, melyet *Palánki Ferenc* egri segédpüspök mutatott be a jelenlevő papokkal együtt. Beszédét azzal kezdte, hogy a család évét ünnepeljük minden nap, ami segít minket, hogy a hétköznapiakat is Istennek tetszően tudjuk élni. Hangsúlyozta: fogjunk össze a családokért és válósítsuk meg Isten álmát. Minél többen fogadják el Isten ajándékait, melyet Jézus által hozott nekünk: az istengyermekséget, a szeretetben való kiteljesedést és az örök életet. A szentmise végén *Brückner Ákos* napösszegzése és útravalója után közösen búcsúztatták *Nobilis Márió*t, aki két évre római tanulmányútra indul. A bevonuló Gyerekmaros ifjait lelkesen fogadták az ott lévők, majd október lévén Szűz Máriát egy tized rózsafüzérrel köszöntötték. A nap folyamán a zenei szolgálatot *Sillye Jenő* és barátai, az Imperfectum együttes, a Pilisszentiváni Ifjúsági Énekkar, valamint a Schönstatt Ifjúság szolgáltatta.

A következő nagymarosi találkozó időpontja: 2012. május 19.

(Forrás: Magyar Kurír)

A történet:

Kb. 35 évvel ezelőtt Nagymaroson volt káplán *Kerényi Lajos*, a találkozó fő szervezője, (az egri fiatalok a szalóki találkozóról ismerhetik) *Balás Béla* atyával, aki azóta már kaposvári megyéspüspök. A kismaroszi atya megbetegedett. Előjárói őt küldtek oda helyettesíteni. Nagyszerű ifjúság jött össze a kis templomban. Ugyan fejvesztés terhe mellett tiltotta a kommunista rendszer az ún. ifjúsági összejöveteleket, ez

annál inkább ihlette őket, hogy bátrak legyenek, és hirdessék Jézus nagyszerű tanait, meg hogy Ő feltámadott. Béla atyával elhatározták, hogy évente kétszer találkozót rendeznek a magyar fiatalok számára Kismaroson: tavasszal és ősszel.

Az első években még befértek a templomba. Kívül mindig voltak gyanús, szimatoló idegenek. Ott nem nagyon szóltak, annál inkább püspökeinknek. Kapták is a figyelmeztetéseket, hogy hagyják abba, ne tegyék ki veszélynek az egyházat és a megengedett lehetőséget. (Ám ők pont az Egyház életét élték, és Jézusra hallgattak.) Ezen "atyai" intéseket tudomásul vették, és csinálták tovább a nagyszerű találkozókat, mint az öskeresztények, mert inkább engedelmeskednek az Istennek, mint a gyáváknak.

Aztán rövidesen kinőtték a templomot, és Nagymarosra tették át működésüket. Az ifjúság száma egyre nőtt. A szeretetre, az Istenre kiéhezett fiatalok szinte özönlöttek a találkozóra. Igaz, a remekül megválasztott témák meg a kiváló előadók is nagy vonzerőt jelentettek és jelentenek napjainkban is. Mert Nagymaros él, egyre életvidámabb és lelkesebb. 35 év emberöltőt tesz ki.

„A Szentléleknek nagyon jókedve van hozzánk. Ezt megköszönöm sok sok ezer érdekelt nevében, és az Ő áldott lendületébe ajánlom a szebb magyar jövőt építő ifjúságot, és az őket nagyon szerető atyákat és segítőköt.” (*Kerényi Lajos* atya beszámolója)

Az érdeklődők a Facebookon is találhatnak képeket és információkat.

Legyél Te is szerkesztő!

Ha van Téged érdeklő téma, vagy van kész anyag, amivel színesíteni szeretnéd az iskolaújságot, keresd meg a szerkesztőket vagy *Kovács Ottóné* tanárnőt! Szívesen közlünk minden írást, amely az iskolánk szellemiségétől nem idegen.

Szerkesztőség:

Felelős kiadó: *Varga B. János* igazgató úr.

Felelős szerkesztő: *Kovács Ottóné* tanárnő.

Villámpostacím: deleo@citromail.hu

Diákszerkesztő: *Somogyi Viktória* 11 E. osztályos tanuló.

Technikai munkatárs: *Kovács Ottó* tanár úr.